

Vastaus valtuustoaloitteeseen Outokummun nuorisotyöttömyydestä

94/00.01.06/2023

Kvalt 24.04.2023 § 34

Hallintosäännön mukaisessa järjestyksessä Keskustan valtuustoryhmä ym. jättivät kaupunginvaltuustolle liitteenä olevan aloitteen.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Khall 04.09.2023 § 177

Selostus

Aloitteessa nostetaan esiin huoli Outokummun nuorisotyöttömyydestä. Kaupungissa panostetaan nuorten ohjaukseen omalla kokoaikaisella etsivällä nuorisotyöntekijällä sekä ostopalveluna Joensuun nuorisoverstaalta yhden henkilön työpanoksen verran (yksilövalmennus). Nämä toiminnot ovat osa nuorisotyötä eli osa hyvinvointipalveluita. Myös nuorisotoimen muu henkilöstö ohjaa nuoria koulutukseen ja työelämään liittyvissä kysymyksissä.

Myös työllisyyspalveluissa on paljon nuoria asiakkaita, nuorten ohjaamiseen ei työllisyyspalveluissa ole erillistä resurssia. Outokummun työttömyysaste on ylipäätään hälyttävällä tasolla. Työllisyyspalveluiden resurssit ohjataan huomioiden kaikki työnhakijaryhmät, painottaen kuitenkin alle 25-vuotiaita ja pitkäaikaisesti työttömänä olevia.

Työttömien työnhakijoiden määrä alle 25-vuotiaasta työvoimasta on korkealla tasolla. Samalla on kuitenkin todettava, että prosentuaalinen tarkastelu ei kerro kaikkea: 5/2023->6/2023 kasvua oli neljä prosenttiyksikköä, henkilömääränä lisäys oli kahdeksan henkilöä.

Yhtenä nostona nuorisotyöttömyyteen voisi ottaa Outokummun erityisen aseman ammatillisena kouluttajana. Outokummun toisen asteen koulutusalat ovat laajalti sellaisia, että valmistuneille nuorille ei ole Outokummussa eikä edes Pohjois-Karjalassa juurikaan työmahdollisuuksia tai edes harjoittelupaikkoja (kulttuurialat). Valmistumisen jälkeen paikkakunnalle jääminen johtaa helposti pitkittyneeseen työttömyyteen, koska koulutusta vastaavaa työtä ei ole mahdollista saada. Tämä on tiedossa koko Pohjois-Karjalan alueella ja ainoa keino on julkinen tuki näille aloille ja sitä kautta työmahdollisuuksien avautuminen.

Outokummun kaupunki on siirtynyt nuorten kesätyöllistämiseen kesätyösetelin käyttöön vuonna 2021.

Kesätyöseteli on suunnattu ensisijaisesti **peruskoulun päättävälle outokumpulaisille nuorille**, määrärahojen puitteissa myös toisen asteen opiskelijat ovat voineet setelin saada.

Setelin ajatuksena on aktivoida nuoria hakemaan kesätöitä ja helpottaa työnantajan taloudellista kynnystä palkata nuori. Vuonna 2023 setelin arvo on 200 euroa, minimissään työnantajalle jäävä palkkakulu nuoren työllistämisestä on vuonna 2023 190 euroa+sivukulut.

Aloitteessa on neljä kohtaa, joihin vastataan alla kohdittain.

1. Tarkastellaan kesätyösetelin byrokratiaa: onko sitä mahdollista keventää ja helpottaa. Selkeät käyttö- ja palautusohjeet työnantajalle

Kesätyöseteli on erittäin yksinkertainen ja kevyt ratkaisu sekä työnantajan, että työtä hakevan kannalta. Ohjeet on painettu suoraan seteliin, lomakkeeseen täytetään perustiedot ja maksuosoite työnantajalta maksatusta varten sekä työssä olleen henkilön henkilötiedot. Palauttaessa liitteeksi tosite maksetusta palkasta.

Haasteena on setelien puutteellinen täyttö. **Liitteenä "Kesätyöseteli 2023"**. Tuleville vuosille seteli on tarkoitus siirtää verkkolomakkeeksi, tämä helpottaisi maksatusta ja tietojen ilmoittamista.

2. Parannetaan tiedottamista kesätyösetelistä yrittäjille ja nuorille työntekijöille, jotta työnantajat ja -tekijät kohtaavat paremmin ja työpaikan löytäminen olisi nuorelle helpompaa

Kesätyösetelistä tiedottaminen nuorille on erittäin tehokasta. Peruskoulun päättävät saavat tiedon Wilmaan (myös huoltajat), lisäksi opettajat ja muu koulun henkilöstö omalta osaltaan huolehtivat tiedon välittämisestä ja kannustavat setelin noutamaan. Peruskoulun päättävistä vuonna 2023 setelin haki 81 nuorta, joka on 75 % kaikista (myös muista kunnissa Outokummussa koulua käyvät mukana laskussa ts. outokumpulaisten osalta prosentti on suurempi kuin 75 %) peruskoulun päättäneistä. Toisen asteen opiskelijoista setelin haki 36 henkilöä, näistä suurin osa lukiolaisia. Riverian opiskelijoista iso osa ei ole outokumpulaisia, tämä selittää pientä määrää Riverialaisista kesätyösetelin käyttäjistä.

Aloitteessa todetaan, että "kokemus on kuitenkin osoittanut, että tieto ei tavoita kaikkia nuoria". Edellä kuvattu kuitenkin kertoo, että ensisijainen kohderyhmä (peruskoulun päättävät) tavoitetaan kokonaisuudessaan. Se kuinka moni jättää setelin hakematta/ käyttämättä ei varmasti johdu ainakaan siitä, ettei olisi tietoa saanut.

Setelin noutajille annetaan tieto kaupungilla vapaana olevista paikoista, nuori itse ottaa yhteyttä työpaikkaan ja työnantaja haastattelee ja valitsee työntekijän.

Yritysten tms. paikoista kaupungilla ei listausta ole, tässä on parantamisen mahdollisuus. Edellyttää yritysten aktiivisuutta avoimien kesätyöpaikkojen ilmoittamiseen setelin tarjoajalle. Yhteistyö paikallisen yrittäjähdistyksen kanssa on tässä tarpeen ja huomioitava jatkossa.

Setelin yksi ajatus on kannustaa nuoria aktiivisuuteen työnhaussa ja noin puolet setelin käyttäneistä onkin kesätyön tehnyt muualla kuin kaupungin palveluksessa. Yrityksissä, yhdistyksissä ja yksityishenkilöiden palkkaamana. Aloitteessa mainittu kirjaus: "tietoa on vaikea saada ja systeemi on sekava" ei työllisyyspalvelujen näkökulmasta pidä paikkaansa.

Työpaikkaa ei ole tarkoitukseen antaa suoraan, tiedotus tiedossa olevista avoimista paikoista ja ohjeet työnhakuun annetaan.

3. Yrittäjät osallistetaan yhteistyöhön kesätyösetelin toimivuuden ja käytön kehittämiseksi

Kesätyöseteli on pieni kädenojennus kaupungilta kesätöitä tarjoavien suuntaan. On olennaista, että myös yritykset itse ovat tässä aktiivisia ja tiedottavat kesätöistä samoin kuin muistakin avoimista työpaikoista. Kesätyösetelin kohderyhmä ovat peruskoulun päättävät, lukiolaiset ja ammattiin opiskelevat. Esimerkiksi teollisuudessa on paljon kesäajan sijaistuksia tms. mihin ei tästä ryhmästä tekijöitä löydy ja joiden palkkaamiseen ei kaupungin tukea saa. Näihin paikkoihin isommat yritykset hakevat julkisilla hauilla, samoin voisi ilmoittaa myös koululaisten ja opiskelijoiden paikat.

Jatkossa työllisyyspalvelut ottavat nuorten kesätyöllistämisen ja vahvemmin mukaan yritys yhteistyötoimintaan. Kerrotaan yrityksille kesätyön tärkeydestä nuorille ja myös yritysten mahdollisuuksista esimerkiksi oman alansa vetovoiman kannalta. Tämän päivän kesätyöläiset ovat muutaman vuoden kuluttua valitsemassa itselleen työpaikkaa.

4. Kannustetaan ja tuetaan nuoria kevytyrittäjyyteen (esim. 4H-yrittäjyys)

Nuorten yrittäjyyskasvatus on koulujen ja oppilaitosten opetusohjelmissa (Pikkuyrittäjät/ Kummun koulu, Ny-yritykset/ Riveria, Lukion yrittäjyyskasvatus jne.).

Kesätyösetelin käyttöä itsensä työllistämiseen selvitetään, tällä hetkellä seteli kohdistuu maksettuun palkkaan/ tehtyihin työtunteihin, joten esimerkiksi toiminnasta aiheutuneita kuluja ei setelillä voi kattaa. Esimerkkinä mainittu 4H-yrittäjyys on valmis malli nuorille yrittäjille ja ehdottomasti myös kaupungin tulee tämänkaltaisia toimintoja tukea.

Vaikutusarviointi	ei
Valmistelija	Vs. työllisyyspäällikkö
Lisätietoja	Vs. työllisyyspäällikkö Markku Tanskanen, 050 575 4617, markku.tanskanen@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättää merkitä yllä kerrotun vastauksena Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
